08/09/2023

Patriarhul României, mesaj la sfinţirea Paraclisului Mănăstirii Sihăstria: În acest paraclis am devenit monah

Image not found or type unknown 

reafericitul Părinte Patriarh Daniel a transmis vineri un mesaj cu prilejul sfințirii Paraclisului Mănăstirii Sihăstria, jud. Neamț, cu hramurile: „Sfinții și drepții dumnezeiești părinți Ioachim și Ana” și „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe”.

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române a subliniat că în lăcaşul de cult menţionat, în urmă cu 36 de ani, a fost oficiată slujba tunderii în monahism a Preafericirii Sale.

Mesajul a fost citit de Episcopul vicar patriarhal Paisie Sinaitul.

Textul integral:

Resfințirea Paraclisului Mănăstirii Sihăstria pictat de un isihast ucrainean
Resfințirea Paraclisului Mănăstirii Sihăstria, cu hramurile: „Sfinţii și Drepţii dumnezeieşti Părinţi Ioachim şi Ana” și „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe”, reprezintă o dovadă a credinței vii şi jertfelnice a unei comunități monahale evlavioase și harnice, precum și un eveniment mare, sfânt şi binecuvântat pentru obștea mănăstirii, care își sărbătorește azi hramul istoric „Nașterea Maicii Domnului”, dar și pentru mulțimea pelerinilor și închinătorilor care cercetează această vatră monahală cu vocație isihastă, din ținutul Neamțului.

Începuturile vieții monahale la Sihăstria sunt strâns legate de viețuirea în aceste locuri izolate a unor pustnici sau sihaștri, iubitori de liniște și rugăciune.

În acest ținut al codrilor nesfârșiți din munţii Neamțului, cel mai cunoscut și mai iubit loc de către călugării din Moldova, au trăit, slăvind pe Dumnezeu, s-au nevoit şi și-au sfințit viața mulțime de sihaştri cunoscuți sau necunoscuți.

În secolul al XVII-lea petreceau întru osteneli pe „Valea Sihaştrilor” doi pustnici renumiţi, Ioan şi Atanasie, cu ucenicii lor.

Prima atestare a Mănăstirii Sihăstria datează din anul 1655, când, pe locul numit „Poiana pustnicului Atanasie” a fost înființat un schit din lemn, care se va numi

„Sihăstria” sau „Schitul sihaștrilor”, al isihaştilor, monahi care şi-au închinat viaţa lui Dumnezeu, în rugăciune, ascează şi liniște.

În vechiul pomelnic ctitoricesc al mănăstirii se menţiona cum șapte ieroschimonahi bătrâni s-au adunat în „Poiana lui Atanasie” şi, punând icoana Maicii Domnului într-un brad, s-au rugat, cerându-i aju-torul să întemeieze un schit cu hramul Naşterea Maicii Domnului, spre mântuirea tuturor celor ce se vor nevoi aici.

Vremurile grele care au urmat au dus la ruinarea bisericii și astfel, în anul 1734, episcopul Ghedeon al Romanului, cu metania din Mănăstirea Secu, a ridicat în Poiana sihaștrilor o nouă biserică, din piatră, cu hramul „Naşterea Maicii Domnului”, pe care a aşezat-o sub oblăduirea Mănăstirii Secu din apropiere, după obiceiul vremii.

În anul 1821 luptele dintre eteriști şi trupele turcești au afectat şi Schitul Sihăstriei, care a fost prădat şi incendiat, rămânând pustiu vreme de patru ani. Lucrările de refacere au avut loc între anii 1824-1826, cu sprijinul Mitropolitului Veniamin Costachi al Moldovei. Astfel, Sihăstria îşi începe din nou firul existenței sale.

În anul 1837 a fost construit, din lemn, un paraclis cu hramul Sfinţii Părinţi Ioachim şi Ana şi alte corpuri de chilii. În vara anului 1941 un incendiu necruțător a mistuit micul paraclis al schitului, precum şi o parte a chiliilor Sihăstriei, mulţi călugări plecând atunci la alte mănăstiri.

În iunie 1942, din pricina stării precare de sănătate a Starețului Ioanichie Moroi, Părintele Cleopa Ilie a fost numit locțiitor de egumen. Cu multe jertfe şi greutăți, cauzate de urmările celui de-Al Doilea Război Mondial, Părintele Cleopa Ilie a refăcut, până în anul 1944, clădirile chiliilor arse, iar în anul 1946 a finalizat construcția unui nou paraclis.

Datorită spiritului misionar și a viețuirii sfinte a cuviosului stareţ Cleopa Ilie, după anul 1947, Sihăstria s-a dezvoltat și a devenit, dintr-un mic schit pustnicesc, o mănăstire misionară, căutată de mulţi pelerini. Astfel, în acelaşi an, 1947, Schitul Sihăstria, a fost ridicat la rang de mănăstire, iar protosinghelul Cleopa Ilie a fost hirotesit arhimandrit, prin hotărârea Patriarhului Nicodim Munteanu.

Lucrarea duhovnicească a Părintelui Cleopa Ilie a dus la o reînnoire a vieţii călugărești, la o înviorare duhovnicească în toată Moldova şi în alte părţi ale ţării, în pofida regimul comunist ateu. El a fost ajutat în ultimii ani ai săi de către Părinții Arhimandriți Victorin Oanele, Ioanichie Bălan și Vartolomeu Florea.

Astăzi, obștea Mănăstirii Sihăstria, prețuind moștenirea materială și duhovnicească

pe care a primit-o de la marii stareți, duhovnici și nevoitori cu viață sfântă din trecut, se străduiește să păstreze, să pună în valoare și să transmită mai departe patrimoniul istoric al Mănăstirii Sihăstria, desfășurând lucrări ample de conservare, consolidare și restaurare.

Paraclisul cu hramurile „Sfinţii și Drepţii dumnezeieşti Părinţi Ioachim şi Ana” și „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe”, deși redus ca dimensiuni, are o mare valoare artistică prin pictura interioară, opera schimonahului Irineu Protcenco.

Rămas un anonim pentru mulți dintre noi, datorită firii sale retrase și smerite, și faptului că opera lui a rămas ascunsă între ziduri de biserici și mănăstiri, pictorul Ivan (Irineu) Protcenco, provenea dintr-o familie nobilă din Ucraina. După război, s-a refugiat din fața persecuțiilor comuniștilor bolșevici mai întâi la Chișinău, iar după anexarea Basarabiei (1940) a venit în România, inițial la București, apoi, cu ajutorul Părintelui Cleopa Ilie, în anul 1947, s-a stabilit la Sihăstria, unde va atinge apogeul creației sale.

Părintele Paisie Olaru, care l-a cunoscut, amintește că atunci când picta, Ivan Protcenco ținea post negru până seara și se ruga permanent. În timp ce picta, el nu vorbea cu nimeni și nu accepta să se vorbească nici sub schele, în biserică. Părintele Paisie își amintește că a urcat odată pe schele, pentru a-l vedea de aproape cum pictează, iar Protcenco i-a spus: „Dacă ai venit, eu nu mai pot picta!” și se pregătea să coboare de pe schele[1].

Ivan Protcenco a pictat la Mănăstirea Sihăstria timp de șase ani (1947-1953), neavând în acest timp nici un ucenic și preferând să lucreze singur. Era ajutat uneori la prepararea vopselelor de arhimandritul Ioanichie Bălan, novice pe atunci la mănăstire.

Mai târziu, bolnav și suferind, simțindu-și aproape sfârșitul, Ivan Protcenco a cerut, în luna august 1953, să fie călugărit și tuns în „schima cea mare”, primind numele Irineu. A trecut la cele veșnice la vârsta de 65 de ani, în a treia zi după călugărie, în data de 23 august 1953 și a fost înmormântat în cimitirul mănăstirii, în spatele mormântului marelui stareț Ioanichie Moroi.

Pictura lui Irineu Protcenco din Paraclisul Mănăstirii Sihăstria se definește printr-un puternic realism portretistic, cu o mare finețe şi precizie a liniilor şi o admirabilă nuanțare a culorilor.

Din păcate, din cauza morții sale neașteptate pictura Paraclisului Sfinții Ioachim și Ana nu a fost finalizată în totalitate. De aceea, în cadrul acestui proiect de restaurare s-au desfășurat și lucrări de completare cu pictură murală, tehnica ulei,

în pridvorul paraclisului (pe o suprafață aproximativă de 67 m2), realizată de regretatul pictor bisericesc Marian Pietriș († 20 ianuarie 2023), care a lucrat și în echipa pictorilor de la Catedrala Națională.

Cu prilejul resfințirii paraclisului, dorim să exprimăm aprecierea şi preţuirea noastră pentru toată lucrarea care s-a desfăşurat aici cu multă osteneală şi iubire jertfelnică. În acest paraclis închinat Sfinților Ioachim și Ana, în 6 august 1987 am devenit monah, primind numele Daniel, în vremea stăreției Arhimandritului Victorin Oanele, având-l naș de călugărie pe râvnitorul sihastru și misionar cu viaţă sfântă, Arhimandritul Cleopa Ilie.

Felicităm pe părintele stareţ, Arhimandritul Arsenie Popa, şi îi conferim, ca semn al prețuirii şi binecuvântării noastre Ordinul Sf. Cuv. Ioan Iacob de la Neamț, Noul Hozevit, pentru clerici. Alte ordine și distincții patriarhale sunt oferite și altor persoane propuse de Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

Totodată, felicităm întreaga comunitate monahală a Mănăstirii Sihăstria, luminată de evlavie şi hărnicie, pe toţi ctitorii şi binefăcătorii acestui sfânt lăcaș din țară şi străinătate, precum şi pe toți ierarhii, clericii şi credincioșii prezenți la acest eveniment sfânt şi solemn de spiritualitate creștină şi demnitate românească.

Ne rugăm Mântuitorului Iisus Hristos, Preacuratei Maicii Sale şi tuturor sfinților, să ocrotească această mănăstire şi să dăruiască pace şi bucurie, sănătate şi mântuire tuturor închinătorilor şi binefăcătorilor ei, spre slava lui Dumnezeu şi binele poporului român.

† Daniel
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Notă:
[1] Ieroschimonah Paisie Olaru, „Dă-le, Doamne, un colțișor de Rai, Chipuri de monahi pe care i-am cunoscut”, Ed. Trinitas, Iași, 2005.

Foto credit: Ziarul Lumina

basilica.ro